

ZZ

R.



J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIS SUSIĆ" TUZLA



**OSAMDESET
GODINA
FABRIKE
SODE
LUKAVAC**

622.363



J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

Autori teksta:

Inž. MENSUDA HALILAGIĆ
ALBERT HOFBAUER

Fotografije:

SLAVKO ZABUŠ
I DOKUMENTACIJA FABRIKE SODE
LUKAVAC

Tehnički urednik:

BLAGOJE KOMLJENović

Naslovna strana:

NEZIR ČORBIĆ,
AKADEMSKI SLIKAR

Meter:

ALIJA MUKIĆ

Štampa:

TRGOVINSKO I ŠTAMPARSKO PRE-
DUZEĆE »UNIVERZAL« — POGON
»GRAFIČAR« TUZLA. ZA ŠTAMPARI-
JU: Inž. VASO MARKOVIĆ

SONO - HEMIJSKI KOMBINAT

SODA-SO TUZLA

FABRIKA SODE LUKAVAC

OSAMDESET GODINA LUKAVAČKE SODE

(1894 – 1974)

Lukavac, 19. jula 1974.



J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

NARODNA BIBLIOTEKA
TUZLA

INV. BROJ 0006717

ZK 65.363

HALILAGIĆ M.



ČITAOČA

10257

12 622.363



FABRIKA SODE LUKAVAC



J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

VOLIMO LJUDE KOJI ŽIVE OD USPJEHA SVOGA RADA

Danas Lukavac pokazuje svoje lice.

A počelo je ovako: 1893. godine.

Strani kapitalisti su došli, vidjeli u bijelom prahu ogromno bogatstvo. Izgradili su fabriku, a najveći dio zarade nosili su belgijski profiteri sebi.

Stare mašine osmjehnule su se radnicima 1945. godine. Poteče soda na ogromnim trakama, sve življe, ljepše. Odmah poslije rata mašine su počele graditi mašine, mašine se uključiše, zabrujaše u beskrajnim halama.

Stotine radnika nađe svoj komad hljeba bez belgijskih profitera.

I fabrika postade, evo danas, 25 puta veća.

Bitka za radnike i u slobodi nije prestala, nego je vođena sistematski, samoupravljački.

To je naša produžena revolucija.

Kažu za Lukavac nekada je to bilo — malo radničko naselje, a danas korača sigurno i smjelo.

Gradi svoj tempo života.

Lukavac sada ima nekoliko srednjih škola, a na obroncima planina ko zna koliko je propalo mladih talenata prije rata.

Sada sinovi rudara izrastaju u magistre, stručnjake.

Lukavac ima 14.000 učenika, a 19 škola služe učenju.

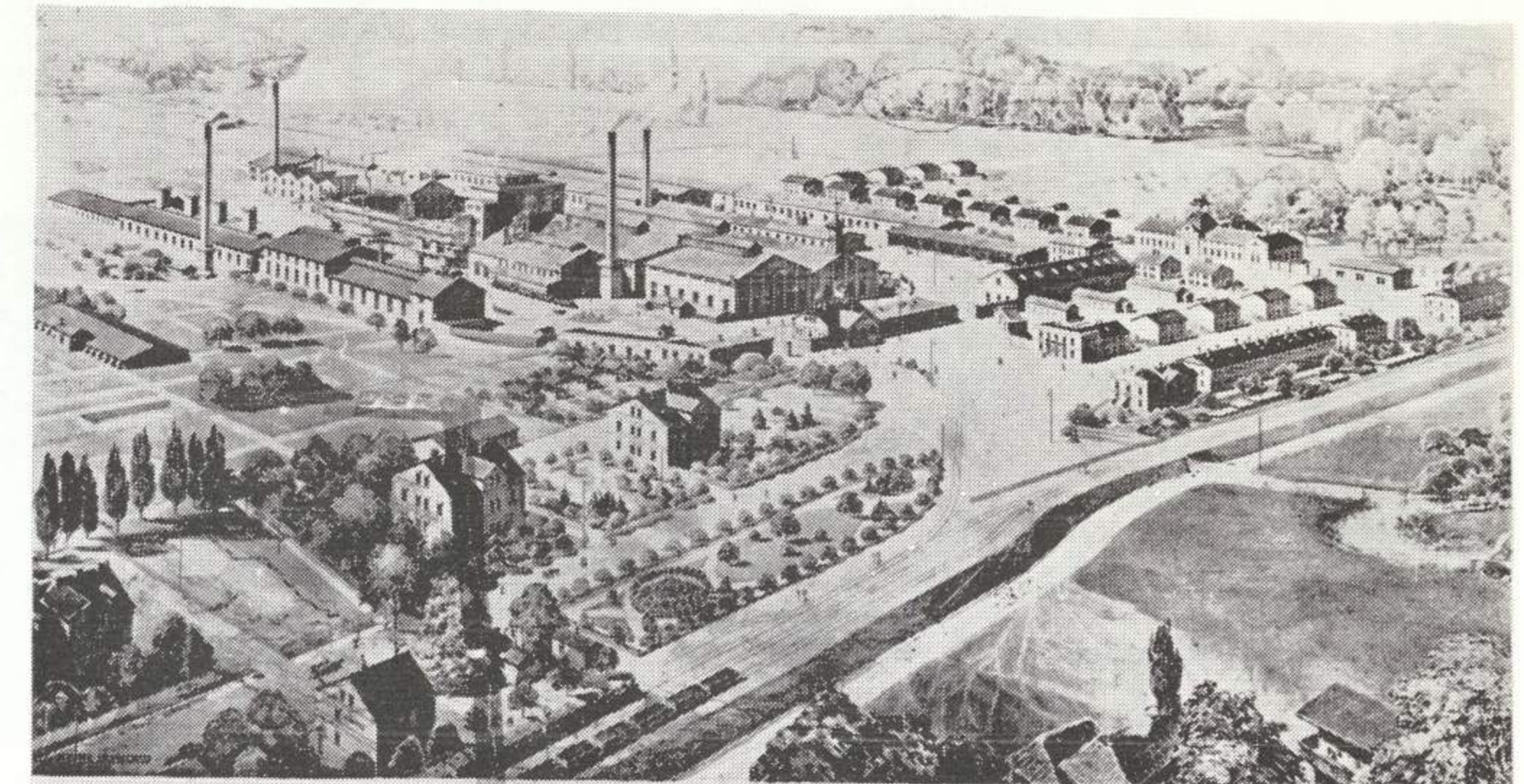
Radni ljudi se i dalje dokazuju svojim stvaralačkim činom. Potvrdili su to do sada mnogi stručnjaci FSL.

Pisalo je u Politici o omladinskoj brigadi Lukavca. I naši omladinci iz FSL uz žubor Sutjeske, osjećajući veličanstven hod istorije kovali sebe. Dodoše pohvale, priznanja.

To je naša produžena revolucija u miru.



Jedna od prvih fotografija Fabrike sode Lukavac



Erste Bosnische Ammoniaksoda-Fabrik. Lukavac.

VREMEPLOV FABRIKE SODE OD 1893.

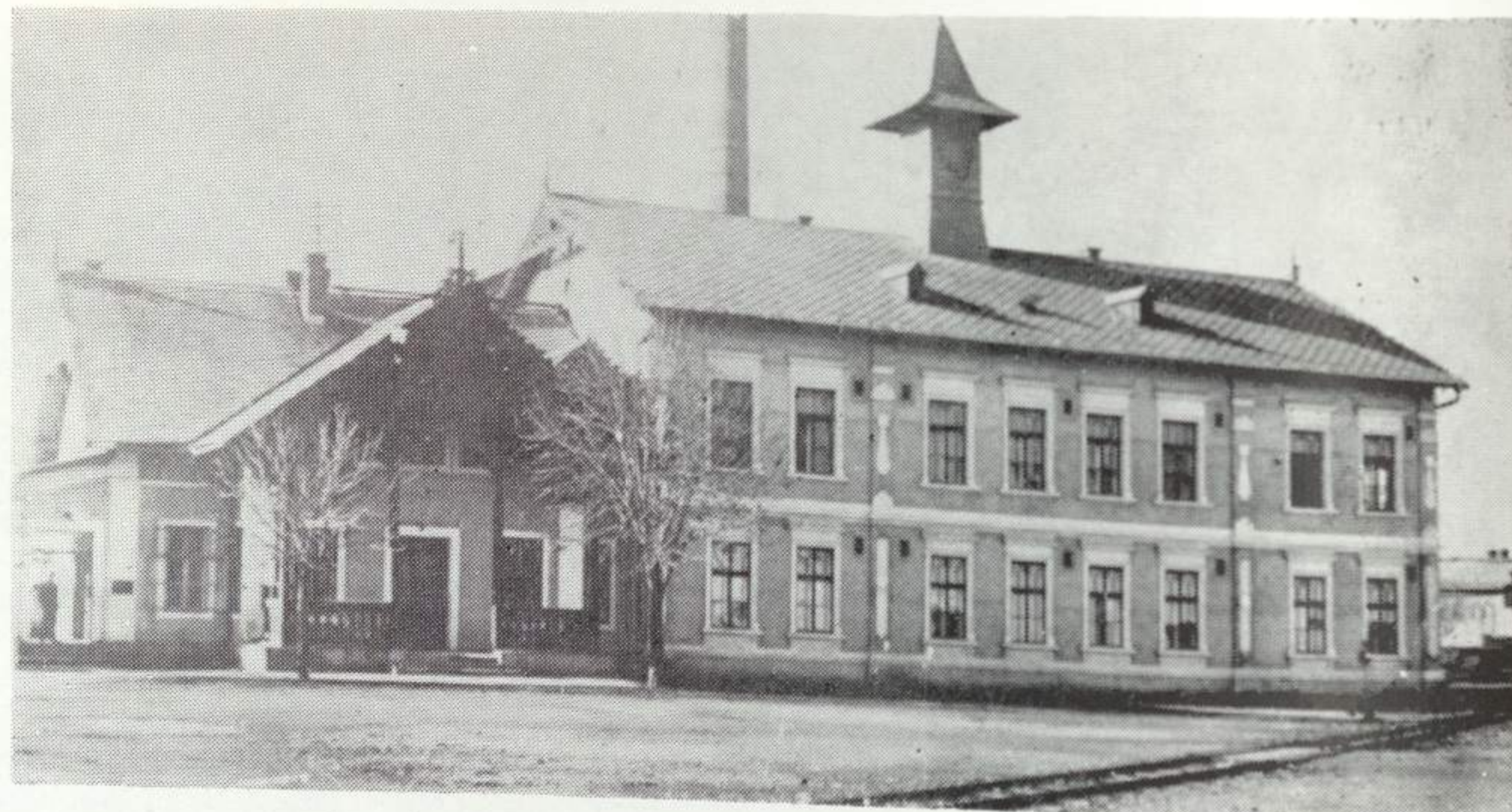
Fabrika sode Lukavac je jedna od najstarijih fabrika u tuzlanskom području. Prirodna nalazišta soli, uglja, krečnjaka i vode tuzlanskog kraja poznata su od davnina. U početku je vršena eksploatacija soli u svrhu dobijanja jestive soli. Međutim, razvijanjem tehnologije dobijanja sode, so je postala osnovna sirovina za fabričaku sode. Okupacijom Bosne od Austro-Ugarske monarhije podstakla je njihove industrijalce da podignu fabriku amonijačne sode upravo na ovom području, baš zbog prirodnog bogatstva ovog kraja. Za lokaciju Fabrike sode izabrano je do tada sasvim

malo mjesto Lukavac pored koga je prolazila novoizgrađena uskotračna pruga Doboj — Tuzla. Lukavac se smatrao kao najpogodnije mjesto baš zbog sirovina, a i na samoj obali je rijeke Spreče, zbog neophodne industrijske vode koje u okolini nije bilo.

Temelji današnje Fabrike sode Lukavac udareni su 1893. godine. Izgradnjom je rukovodio Gustav von Tempelhoff. Radovi oko izgradnje su brzo završeni i 1894. fabrika je počela sa proizvodnjom pod imenom »Prva bosanska tvornica amonijačne sode d. d. Lukavac«.

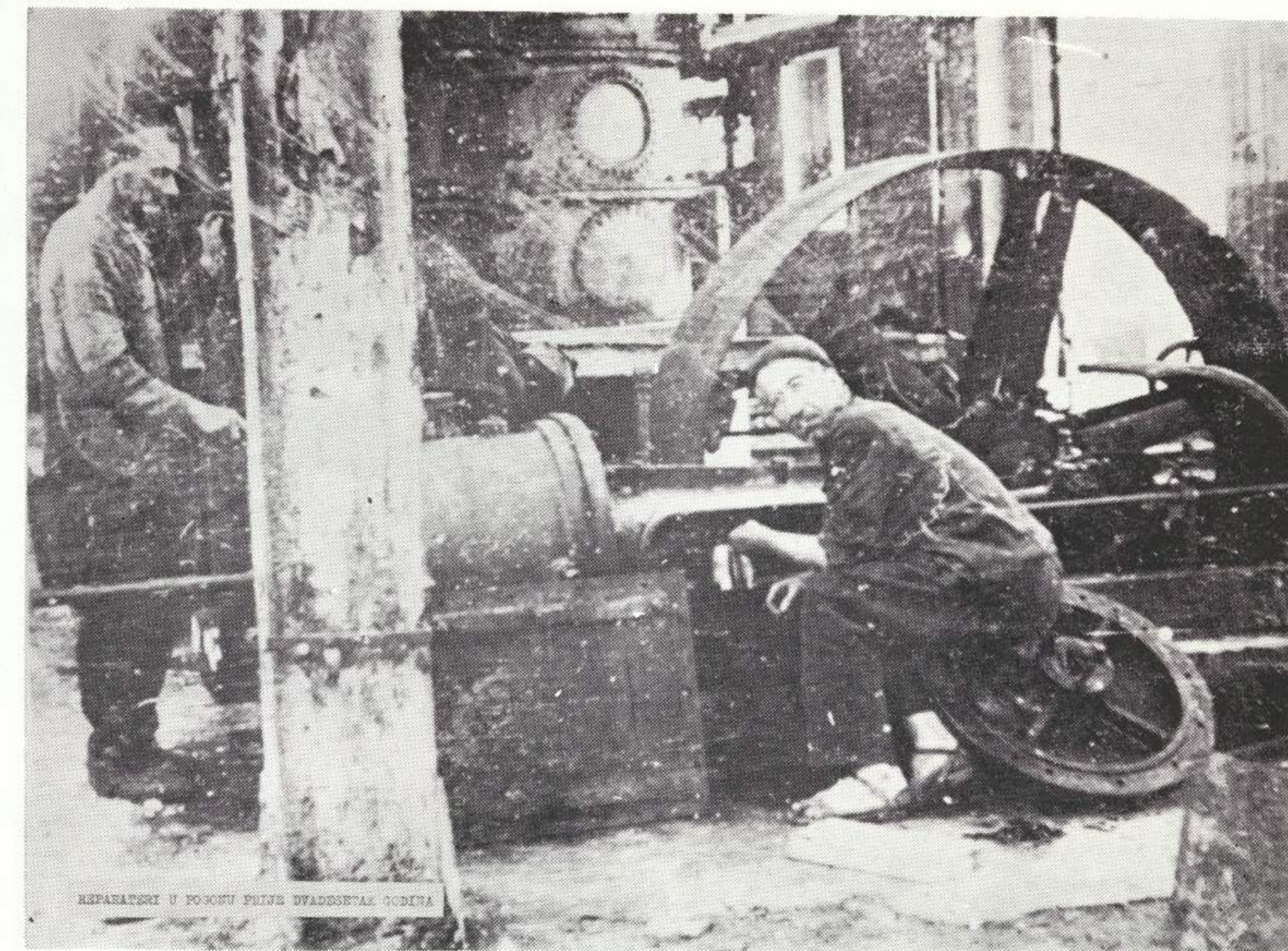


Izgled upravne
zgrade početkom
prvog svjetskog
rata



Žene — dobrovolj-
ci dale su svoje
učešće za bržu ob-
novu Fabrike sode

Radnici na poprav-
ci pumpi za vrije-
me obnove 1945.
godine



Tadašnji kapacitet je iznosio 8.000 — 11.000 t/god., a proizvodila se kalcinirana i kaustična soda. Izgrađena fabrika je radila po Hanigmann sistemu. Od 1908. godine fabriku preuzima Solvay Werke, Betriebsgesellschaft m. b. H. Wien i preuređuje je na Solvay-ev proizvodni postupak. Tom prilikom se fabrika modernizuje i dolazi do povećanja proizvodnje.

Zatim je uslijedilo proširenje kapaciteta fabrike sode, u periodu 1910. — 1912. godine. To-

kom prvog svjetskog rata fabrika je neprekidno radila.

